

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету харчових технологій
та управління якістю продукції АПК
д.техн.н., проф. Баль-Прилипко Л.В.

“ 30 ” _____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри філософії та
міжнародної комунікації
Протокол № 10 від 18.05.2023 р.
Завідувач кафедри
доц. Культенко В.П.

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОПП «Нутриціологія
здорового харчування»
к.м.н., доц. Швець О.В.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

Спеціальність 229 «Громадське здоров'я»

Освітня програма «Нутриціологія здорового харчування»

Факультет (ННІ) Факультет харчових технологій та управління якістю
продукції АПК

Розробник: старший викладач кафедри філософії та міжнародної комунікації,
к. філос. наук., Чорноморденко Д.І.

Київ – 2023

1. Опис навчальної дисципліни

«ФІЛОСОФІЯ»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	229 «Громадське здоров'я»	
Освітня програма	«Нутриціологія здорового харчування»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	4	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2	
Семестр	3	
Лекційні заняття	15 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Самостійна робота	75 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Філософія» є створення умов для самостійного осмислення студентами існування та розвитку природного і соціального світу, формувань культури і пізнання, сутності здоров'я як основи буття людини та шляхів його збереження, людини та її сутності в цілому. Філософія належить до циклу фундаментальних дисциплін, вивчення якої є важливим чинником духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної культури студентської молоді, усвідомлення ними свого місця і ролі в суспільстві; визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питань: хто є людина, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах, як долати перешкоди на шляху до мети, розуміти. Філософія – це не стільки результат, що закріплюється у формі чітких і виважених положень, скільки процес, якому належить навчитись. Це вміння мислити можна здобути лишень у процесі філософської освіти через діалог із мислителями минулого та сучасності, через діалог студента та викладача.

Вивчення дисципліни пов'язане зі знаннями інших гуманітарних дисциплін, особливо з антропологією, соціологією, історією України, економічною теорією тощо.

Знання дисципліни "Філософія" є методологічною основою вивчення не тільки гуманітарних та суспільно-політичних, а й природничих, економічних та технічних дисциплін.

Мета вивчення дисципліни:

надання знань з філософії як вищого теоретичного світогляду, що віддзеркалює сутнісні характеристики буття людини, соціуму і природи та основні форми їхньої взаємодії; світоглядно-методологічна підготовка студентів на основі комплексного розуміння феномена здоров'я як базової цінності життя; формування у студентства філософської культури як теоретичного підґрунтя університетського рівня підготовки спеціалістів та актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти.

Завдання вивчення дисципліни:

вивчення історії філософії та її органічної складової – історії української філософії, сприяння гуманізації освіти через засвоєння досягнень сучасної філософії, інформації про світ у цілому і ставлення людини до нього; вивчення комплексу принципів пізнання та загальних методів пізнавальної діяльності; розвиток здібностей до логічного мислення, самостійного аналізу складних явищ суспільного життя та способів збереження здоров'я як його основи, вміння пов'язувати загальнофілософські проблеми з розв'язанням завдань економічної теорії і практики. Цьому підпорядковане вивчення наступних розділів: "Історія світової філософії", "Онтологія", "Гносеологія", "Соціальна філософія". Філософія покликана визначити сукупність вихідних орієнтирів, що зумовлюють програму соціальної поведінки людини.

Предметом курсу є світ загалом у його найбільш загальних закономірностях з позицій відносин «людина – світ» з урахуванням комплексного розуміння феномена "здоров'я".

Набуття компетентностей:

Відповідно до ОПП «**Нутриціологія здорового харчування**» навчальна дисципліна забезпечує формування ряду загальних та фахових (предметних, спеціальних) компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі професійної діяльності або навчання у сфері громадського здоров'я, що передбачає застосування теорій та методів громадського здоров'я і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 9. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 10. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність критично осмислювати та застосовувати сучасні теорії, концепції, принципи, методи, методики та технології сфери громадського здоров'я.

ФК 2. Здатність здобувати нові знання у сфері громадського здоров'я та інтегрувати їх з уже наявними.

ФК 3. Здатність інтерпретувати результати досліджень у сфері громадського здоров'я, робити обґрунтовані висновки та надавати відповідні рекомендації.

ФК 5. Здатність використовувати у професійній діяльності сучасні теорії, методи соціальних наук та наук про здоров'я.

ФК 7. Здатність проводити ефективну комунікацію у сфері громадського здоров'я з використанням сучасних каналів та технік комунікації.

ФК 8. Здатність формувати і вдосконалювати у інших осіб спеціальні знання і навички у сфері громадського здоров'я.

ФК 13. Здатність впроваджувати, засновані на доказах стратегії, політики та інтервенції громадського здоров'я із залученням зацікавлених сторін.

Відповідно до ОП «Нутриціологія здорового харчування» **програмні результати** навчання після засвоєння дисципліни такі:

ПРН 1. Володіти категоріальним та методологічним апаратом сфери громадського здоров'я, використовувати відповідні методи та інструменти у професійній діяльності.

ПРН 2. Критично осмислювати факти, аналізувати та узагальнювати інформацію у професійній сфері.

ПРН 3. Приймати ефективні рішення з урахуванням цілей, ресурсів, законодавчих обмежень.

ПРН 6. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення, бази даних, інформаційно-комунікаційні технології для розв'язання складних задач у сфері громадського здоров'я.

ПРН 7. Використовувати теорії та методи соціальних наук, сучасні методи статистики, наук про здоров'я для визначення впливу різних детермінант на здоров'я населення.

ПРН 9. Планувати і здійснювати прикладні дослідження у сфері громадського здоров'я, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.

ПРН 13. Брати участь у розробці стратегій, політик та заходів з громадського здоров'я, здійснювати ефективну комунікацію у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації з метою донесення ідей, рішень та власного досвіду до фахівців і нефахівців.

ПРН 14. Оцінювати ефективність програм і послуг сфери громадського здоров'я, спрямованих на поліпшення здоров'я населення.

Програма пропонує студентам цілісний виклад основних проблем філософії на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення проблем, знайомить студентів із наявними філософськими концепціями в їх поліфонічному і плюралістичному звучанні, яке допомагає альтернативному сприйняттю і осмисленню буття.

З метою інтенсифікації процесу навчання, вдосконалення контролю за засвоєнням матеріалу доцільно використовувати модульно-рейтингову систему контролю знань, програмоване навчання, тести, комплексні контрольні завдання, прикладні комп'ютерні програми тощо.

3. Програма та структура навчальної дисципліни «Філософія» для повного терміну денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	Денна форма					Заочна форма			
	т и ж н і	у сь о г о	л ек ці ї	п р ак т .	с. р.	у сь о г о	л ек ці ї	п р ак т	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль 1. Історія світової філософії									
Тема 1. Філософська пропедевтика. Сутність філософії, її роль у суспільстві. Сучасне суспільство споживання та філософія	1	8	1	2	5				
Тема 2. Антична філософія. Філософія Давнього світу	2	8	1	2	5				
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження	3	8	1	2	5				
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва	4	8	1	2	5				
Тема 5. Німецька класична філософія	5	8	1	2	5				
Тема 6. Некласична філософія XIX-XXI ст.	6	8	1	2	5				
Тема 7. Українська філософія	7	8	1	2	5				
Разом за змістовим модулем 1.		56	7	14	35				
Змістовий модуль 2. Онтологія									

Тема 8. Філософське вчення про буття як збереження здоров'я	8	8	1	2	5				
Тема 9. Свідомість як категорія філософії. Екологічна свідомість	9	8	1	2	5				
Разом за змістовим модулем 2.		16	2	4	10				
Змістовий модуль 3. Гносеологія									
Тема 10. Пізнавальна активність людини	10	8	1	2	5				
Тема 11. Особливості наукового пізнання в науках про життя	11	8	1	2	5				
Разом за змістовим модулем 3.		16	2	4	10				
Змістовий модуль 4. Соціальна філософія									
Тема 12. Соціальна філософія: основні підходи до розуміння суспільства в контексті феномена "здоров'я"	12	8	1	2	5				
Тема 13. Філософія здоров'я в контексті інформаційного мережевого суспільства. Філософія релігії. Філософія права.	13	8	1	2	5				
Тема 14. Філософська антропологія та філософія культури і цивілізації	14	8	1	2	5				
Тема 15. Аксіологія: цінність буття та стратегії майбутнього. "Здоров'я" як цінність	15	8	1	2	5				
Разом за змістовим модулем 4.		32	4	8	20				
Усього годин		120	15	30	75				

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософська пропедевтика.	2
2	Філософія Давнього світу. Філософія Середньовіччя та Відродження	2
3	Філософія Середньовіччя та Відродження	2
4	Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія	2
5.	Німецька класична філософія	2
6.	Некласична філософія XIX-XXI ст.	2
7.	Українська філософія	2
8	Філософське вчення про буття як як збереження здоров'я	2
9.	Свідомість як фундаментальна категорія філософії	2
10.	Пізнавальна активність людини	2
11.	Особливості наукового пізнання в науках про життя	2
12	Основні підходи до розуміння суспільства в контексті феномена “здоров'я”	2
13	Філософія здоров'я в контексті інформаційного мережевого суспільства.	2
14	Філософська антропология та філософія культури і цивілізації	2
15	Аксіологія: цінність буття та стратегії майбутнього. “Здоров'я” як цінність	2

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософська пропедевтика.	2
2	Філософія Давнього світу. Філософія Середньовіччя та Відродження	2
3	Філософія Середньовіччя та Відродження	2
4	Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія	2
5.	Німецька класична філософія	2
6.	Некласична філософія XIX-XXI ст.	2
7.	Українська філософія	2
8	Філософське вчення про буття як як збереження здоров'я	2
9.	Свідомість як фундаментальна категорія філософії	2
10.	Пізнавальна активність людини	2
11.	Особливості наукового пізнання в науках про життя	2
12	Основні підходи до розуміння суспільства в контексті феномена “здоров'я”	2
13	Філософія здоров'я в контексті інформаційного мережевого суспільства.	2
14	Філософська антропология та філософія культури і цивілізації	2
15	Аксіологія: цінність буття та стратегії майбутнього. “Здоров'я” як цінність	2

6. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Як співвідносяться між собою поняття «культура» і «цивілізація»?
2. Що таке етноцентризм і культурний релятивізм?
3. Які основні риси постіндустріальної цивілізації ви можете назвати?
4. Чим відрізняються циклічний і лінійний час?
5. У чому полягає різниця у сприйнятті світу представниками філософії Сходу і Заходу?
6. Чим відрізняється атомізм Демокріта від атомізма Епікура?
7. Які філософські витоки теоцентризму?
8. У чому полягає механістичне бачення світу у французьких матеріалістів XVIII ст.?
9. Що таке «річ-у-собі» та «річ-для-нас»?
10. Як Ви розумієте співвідношення свідомого та несвідомого у З. Фрейда?
11. Що таке авторитарна особистість у Е.Фромма?
12. Що таке екзистенція?
13. У чому полягає сутність філософії здоров'я?

	Питання 1. Яка ідея є провідною у вченні стоїків? (Вкажіть один варіант відповіді)
1	байдужість до істини
2	сумнів у можливості досягнення істини
3	відчуття є єдиним джерелом пізнання
4	людина – істота соціальна
5	незворушність, відстороненість від бід і радостей буття

	Питання 2. Які основні риси філософії Середньовіччя? (Вкажіть кілька варіантів відповіді)
1	Провіденціалізм
2	Креаціонізм
3	Механістичне розуміння світу
4	Теоцентризм
5	Ототожнення справедливості із знанням

	Питання 3. Система поглядів на світ та на місце людини в світі, що визначає відношення людини до світу та до інших людей – це...
	(У бланку відповідь подайте одним словом)

	Питання 4. Пізнання при допомозі органів чуття – це...
	(У бланку відповідь подайте одним словом)

	Питання 5. Які риси характеризують період Відродження? (Вкажіть декілька варіантів відповіді)
1	Гуманізм
2	Антропоцентризм
3	Формування демократичних держав
4	Пантеїзм

5	Переважання у культурі церковних елементів над світськими
---	---

Питання 6. Кого вважають засновником філософії Нового часу?	
(У бланку вкажіть прізвище)	

Питання 7. Який метод пізнання запропонував як правильний Ф.Бекон?	
(У бланку відповідь подайте одним словом)	

Питання 8. Засновником якого напряму філософії Нового часу є Декарт?	
(У бланку відповідь подайте одним словом)	

Питання 9. Хто з перелічених філософів не є екзистенціалістом? (Вкажіть кілька варіантів відповідей)	
1	Ж.-П.Сартр
2	Е.Гуссерль
3	М.Хайдеггер
4	О.Конт

5	К.Ясперс
---	----------

Питання 10. Зіставте вислови з філософами, яким вони належать:			
1	Знання – це сила	а	Дж.Локк
2	Мислю, отже існую	б	Б.Спіноза
3	Людина людині вовк	в	Ф.Бекон
4	Свідомість людини при народженні – чиста дошка, на якій чуттєвий досвід залишає свої сліди	г	Т.Гоббс
5	Свобода – усвідомлена необхідність	д	Р.Декарт

7. Методи навчання

Методи набуття нових знань, формування вмінь та навичок, закріплення, перевірки.

Словесні – пояснення, лекція, бесіда, дискусія, полеміка.

Практичні – навчальні вправи, практичні роботи, конференції, проведення семінарських занять під керівництвом викладача, презентації.

8. Форми контролю

Попередній контроль – опитування

Поточний контроль - опитування

Тематичний контроль – написання тематичних тестових та модульних контрольних робіт

Підсумковий контроль - екзамен

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студента відбувається згідно з «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України» зі змінами від 26.04.2023 р. протокол № 10 з табл. 1.

Таблиця 1. Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

4.26. Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R дис** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R нр** (до 70 балів): **R дис = R нр + R ат**

10. Методичне забезпечення

1. Данилова Т.В., Сторожук С.В., Горбатюк Т.В. «Філософія». Навчально-методичний посібник для студентів НУБіП України денної форми навчання з усіх спеціальностей ОКР «Бакалавр». - К.: «Comp© компану», 2012.
2. Навчальний курс Elearn Філософія (ХТ): <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4056>
3. Культенко В.П., Гейко С.М., Горбатюк Т.В. та інші, Савицька І.М. К.: «Comp&Copy компану», 2014. 112 с.
4. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія: Посібник. – К.: Академвидав, 2007.
5. Сторожук С.В., Матвієнко І.С. Практикум з філософії. – К.: Видавничий центр НУБіП України, 2015.
6. Сторожук С.В., Матвієнко І.С. Філософія: навчально-методичний посібник. – К.: Видавничий центр НУБіП України, 2015.
7. Філософія. Методичні вказівки для студентів НУБіП України стаціонарної форми навчання з усіх спеціальностей ОКР «Бакалавр». К.: Вид. центр НУБіП України, 2014. 24 с.
8. Філософія. Навчально-методичний посібник для студентів НУБіП України стаціонарної форми навчання з усіх спеціальностей ОКР «Бакалавр». Савицька І.М. Культенко В.П., Супрун А.Г., Гейко С.М.К.: Вид. центр НУБіП України, 2014. 24 с.

11. Рекомендована література

Основна:

1. Андрущенко В., Михальченко М. Сучасна соціальна філософія. Курс лекцій. – К.: Генеза. – 2006. 317 с.
2. Горський В.С. Історія української філософії. Курс лекцій. – К.: Наук. думка, 1996. 285с.
3. Кульчинський О. Основи філософії і філософських наук. – Мюнхен – Львів, 1995. 164 с.
4. Причепій Є.М., Черній А.М., Гвоздецький В.Д., Чекаль Л.А. Філософія: посіб. для студ. вищ. навч. закладів. – К.: Академія, 2007. 576 с.
5. Філософія. Навчально-методичний посібник для студентів НУБіП України стаціонарної форми навчання з усіх спеціальностей ОКР «Бакалавр». Савицька І.М. Культенко В.П., Супрун А.Г., Гейко С.М.К.: Вид. центр НУБіП України, 2014. 224 с.
6. Філософія. Курс лекцій. – К.: Либідь, 1991. 456 с.

7. Чекаль Л.А., Черній А.М. Філософський практикум: Навчально-методичний посібник. – К.: Аграрна Наука, 2008. 200 с.
8. Сучасна зарубіжна соціальна філософія. Хрестоматія: Навчальний посібник. – К., 2016.
9. Сучасна зарубіжна філософія. Течії і напрямки. Хрестоматія: Навчальний посібник. – К., 2016.
10. Філософія: Навчальний посібник. / За ред. І.Ф.Надольного. – К., 2002. 516 с.
11. Чекаль Л.А., Черній А.М. Філософський практикум: Навчально-методичний посібник для студентів і аспірантів. – К., 2008.
12. Філософія. Навчально-методичний посібник для студентів НУБіП України стаціонарної форми навчання з усіх спеціальностей. – К.: Видавничий центр НАУ, 2014. 45 с.
13. Філософія: терміни і поняття: Навчальний енциклопедичний словник / Під редакцією В.Л. Петрушенка. – Львів: «Новий Світ-2000», 2020. 506 с.

Допоміжна:

1. Андрущенко В.П., Михальченко М.І. Сучасна соціальна філософія – К., 2006. 368 с.
2. Барулін В.С. Соціальна філософія. – К., 2003. 560 с.
3. Горський В.С. Історія української філософії. Курс лекцій. – К., 1997. 297 с.
4. Історія філософії України. Підручник./М.Ф.Тарасенко, М.Ю. Русин І.В. Бичко та ін – К., 1994. 416 с.
5. Історія філософії України. Хрестоматія: Навчальний посібник./Упорядники: М.Ф.Тарасенко, М.Ю.Русин І.В.Бичко та ін. – К., 1993. 560 с.
6. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. Л. В. Губерського;. – Харків: Фоліо, 2013. - 510 с.
7. Кульчицький О. Основи філософії і філософських наук. – Мюнхен-Львів, 1995. 164 с.
8. Людина і довкілля: у 2 кн./Упорядн., автор вступних розділів, біогр. Довідок та коментарів В.С.Крисаченко. – К., 1995. 248 с.
9. Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини: Навчальний посібник для студентів вузів. – К., 1995. 336 с.
10. Федів Ю.О., Мозгова Н.Г. Історія української філософії. – К., 2011. 164 с.
11. Філософський енциклопедичний словник. – К., 2002. 742 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Інституту філософії НАН України: веб-сайт. URL: <https://www.filosof.com.ua/> (дата звернення: 13.06.2023)
2. Psylib. Библиотека Киевского Фонда содействия развитию психической культуры веб-сайт. URL: <http://psylib.org.ua/index.html> (дата звернення: 13.06.2023)
3. Електронний курс філософії веб-сайт. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/KPI/PHIL101/2016_T2/about (дата звернення: 13.06.2023)
4. Сайт Українського філософського фонду веб-сайт. URL: <http://www.filosof.com.ua71inks.htm> (дата звернення: 13.06.2023)
5. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка веб-сайт. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html> (дата звернення: 13.06.2023)